

Ribe VikingeCenter

Vikingedysten

- om styrke, præcision, klogskab og samarbejde

Indhold

Dette undervisningsforløb er opbygget efter de fire færdigheder, som var vigtige for vikingerne, nemlig styrke, præcision, klogskab og samarbejde.

I de islandske sagaer nævnes det ofte, hvordan vikingerne trænede for at opnå disse færdigheder. Vikingerne mødtes med andre og udfordrede hinanden til dyst og leg. Leg var ikke kun for børn. Voksne legede også. Og leg var ikke kun for sjov, for gennem legen kunne man øve sig på ting, man skulle bruge i hverdagens arbejde og måske i kamp.

Læringspotentialet i forløbet ligger i elevernes personlige oplevelse i rollespillet, og undervisningsformen er derfor differentieret. Det er op til den enkelte elev, hvor langt man vil gå ind i sin rolle, hvor meget man vil bruge sproget og interagere med andre. Aktiviteterne inddrager på forskellig vis krop og hoved.

Rollespillet

Året er 825 i Ripa By. Herren i huset for enden af byen har på det sidste fået lavet en hel del gryder, knive, hamre og andet hos smeden, og nu står hun efterhånden i stor gæld til ham.

Smeden er en dygtig og respekteret håndværker med tætte forbindelser til høvdingen. Derfor er det en rigtig god idé at overholde sine aftaler med ham. Smedens tålmodighed med husherren er sluppet op. Nu vil han have mønter, og han sender derfor sin søn hen til husherren for at hente, hvad han skylder.

Da husherren ser smedens søn i døren, bliver han forskrækket og bange. Han har jo ingen mønter at betale med. Sønnen får øje på husherrens smukke og gifteklare datter og foreslår en dyst: 'Hvis du vinder, skylder du ikke længere min far mønter. Og hvis jeg vinder, skal du bortgifte din datter til mig', sagde sønnen.

OBS!

Understøtter kravet om 45 minutters motion og bevægelse i gennemsnit om dagen.

Brug strækningen fra jeres skole til Ribe VikingeCenter og omvendt til at få dækket kravet om elevernes daglige motion og bevægelse. Eleverne får yderligere motion og bevægelse, idet vi bevæger os rundt på et stort område på Ribe VikingeCenter.

Skoletjenesten
Ribe VikingeCenter

FAG

Idræt, dansk og historie

KLASSETRIN

Børnehaveklasse til 3. klasse. Specialklasser

ELEVANTAL

Maks. én klasse

VARIGHED

2 timer på Ribe VikingeCenter + tid på skolen til forberedelse og opfølgning

PERIODE

Marts, april, oktober, november

FORMÅL

- at eleverne oplever en undervisningsform med høj læringspotentiale, hvor alle kan være med.
- at eleverne får en god fælles klasseoplevelse med et differentieret undervisningsforløb.
- at eleverne får redskaber til at kunne sammenligne gamle motionsformer med moderne motionsformer.
- at eleverne styrkes fysisk, mentalt og socialt.
- at eleverne kan drage paralleller mellem deres egne menneskelige værdier og adfærd overfor vikingernes.
- at give eleverne mulighed for at spille en rolle og være en anden end sig selv.

Undervisningsforløbet

Forløbet inddrager både klasselokalet på skolen samt Ribe VikingeCenter. Det består af tre dele:

1. Forberedelse
2. Besøg på Ribe VikingeCenter
3. Opfølgning

Besøget på Ribe VikingeCenter

Undervisningsforløbets indhold og cirkatidspunkter:

Kl. 00:00 Ved indgangen til Ribe VikingeCenter modtages I af en af byens indbyggere, og I overbringer jeres gave i form af frugt. Vikingen følger jer forbi byvagten og ad de små veje hen til Tinghuset i byen.

Kl. 00:15 Smedens søn banker hårdt på døren. Han er sur. Husherren har en gæld. Det må ende med en dyst.

Kl. 00:35 Pause med lidt rejsemad, frugt og vand.

Kl. 00:45 Dysten starter. Den, der udviser størst klogskab, præcision, styrke og samarbejdsevne vinder dysten. Eleverne skal gennem forskellige aktiviteter udfordre de fire færdigheder. Prøverne kan beskrives som enkle, kortvarige, udfordrende og helt sikkert sjove.

Kl. 01:30 Vinderen af dysten findes og hædres med drik, skål og kædedans. Hvad ender det mon med? Skal husherren bortgifte sin datter til smedens søn, eller bliver hun fri af sin gæld?

Kl. 01:45 Fælles evaluering af skoletjenesteforløbet. Eleverne tager deres navneskilte af. Vi er ude af rolle. På denne måde har vi mulighed for at snakke om det, vi har oplevet, med nutidens briller. Eleverne klæder om og finder tilbage til deres tasker og jakker.

Kl. 02:00 Tak for i dag!

Kontakt og booking

Skoletjenesten på Ribe VikingeCenter:

Tel. 75 411 611 eller skoletjenesten@ribevikingecenter.dk

Du er altid meget velkommen med dine spørgsmål.

Kontakt os, hvis du har særlige ønsker.

Ring og book jeres besøg på Ribe VikingeCenter eller benyt booking-formularen på www.ribevikingecenter.dk

HUSK

- ✓ Send vikingenavnelisten før besøget
- ✓ Medbring råvarerne på indkøbslisten
- ✓ Madpakker
- ✓ Varmt, praktisk tøj og fodtøj

INDKØBSLISTE

- 1 liter ufortyndet solbærsaft
- 4 liter æblejuice
- 1 stk. frisk æble til alle elever plus lidt ekstra til de voksne.

TVÆRFAGLIGT UNDERVISNINGSFORLØB

Hvis hele dette undervisningsforløb bliver praktiseret med både 1. forberedelsesdelen, 2. besøgsdelen på Ribe VikingeCenter og 3. opfølgningsdelen, leder dette skoletjenesteforløb frem mod, at eleverne tilegner sig kompetencer i forhold til at opnå følgende færdigheds- og vidensmål:

Besøg på Ribe VikingeCenter

Børnehaveklasse

Engagement, fællesskab. Samvær, samarbejde.

- Eleven kan etablere og vedligeholde positive relationer.
- Eleven har viden om spilleregler for samvær.

Børnehaveklasse

Krop og bevægelse. Bevægelse og leg.

- Eleven kan lege alsidigt.
- Eleven har viden om legeformer, herunder digitale lege.

Børnehaveklasse

Kreative og musiske udtryk. Oplevelse.

- Eleven kan fortælle om egne oplevelser af billeder, musik og drama.
- Eleven har viden om basale karakteristiske og kunstneriske genrer.

Dansk, 1.-2. klasse

Kommunikation. Krop og drama.

- Eleven kan improvisere med kropssprog og stemme. Har viden om enkelt kropssprog.
- Eleven kan deltage i rollelege og rollespil.
- Eleven har viden om dramatiske roller.

Idræt, 1.-2. klasse

Idrætskultur, relationer. Samarbejde og ansvar.

- Eleven kan samarbejde i par eller mindre grupper om idrætslege.
- Eleven har viden om samarbejds måder.

Idræt, 3.-5. klasse

Idrætskultur, relationer. Idrætten i samfundet.

- Eleven kan organisere nye og gamle idrætslege.
- Eleven har viden om nye og gamle idrætslege.

Historie, 3.-4. klasse

Kronologi, sammenhæng. Familie, fællesskaber.

- Eleven kan sammenligne tidlige tiders familie, slægt og fællesskaber med eget liv.
- Eleven har viden om fællesskaber før og nu.

Historie, 3.-4. klasse

Historiebrug. Historiske scenarier.

- Eleven kan opnå viden om historie gennem brug af historiske scenarier.
- Eleven har viden om historiske scenarier.

Forberedelse og opfølgning

Dansk, 1.-2. klasse

Fortolkning. Fortolkning.

- Eleven kan finde hovedindholdet.
- Eleven har viden om hovedindholdet.

Historie, 3.-4. klasse

Historiebrug. Historisk bevidsthed.

- Eleven kan forklare, hvorledes de og andre er historieskabte og skaber historie.
- Eleven har viden om personer og hændelser, der tillægges betydning i historien.

Idræt, 3.-5. klasse

Idrætskultur, relationer. Idrætten i samfundet.

- Eleven kan organisere nye og gamle idrætslege.
- Eleven har viden om nye og gamle idrætslege

Forberedelse

Forberedelse - GENERELT

- **Vikingenavne.** Dette er hemmeligt for eleverne! Læreren skal vælge et vikingenavn til alle elever. Navnet udvælges fra elevernes personlighed.
OBS! Efter booking sender vi en liste med vikingenavne. Læreren fordeling af vikingenavne skal mailes til skoletjenesten@ribevikingecenter.dk en uge inden jeres besøg.
- **Forbered eleverne på besøget på Ribe VikingCenter.** Nævn for dem, at de skal passe godt på tingene samt behandle mennesker og dyr med omsorg og respekt. Mobiltelefoner skal indstilles til lydløs og blive i taskerne.
- **Indkøb af frugt og drikke.** Frugten er jeres gave til vikingerne, når I ankommer. Senere i pausen skal eleverne spise frugten. Derudover skal eleverne medbringe en lille madpakke til om formiddagen.
- **Introducer rollespillet.** Læs rollespillet op for eleverne og snak om, hvad der mon skal ske på Ribe VikingCenter.
- **Forbered eleverne på oplevelsen på Ribe VikingCenter.** Fortæl dem, at de vil få tildelt en rolle (ikke en voksenrolle). Hvad vil det sige at spille en rolle? Hvorfor er det en god idé?

Forberedelse - DANSK

- **Oplæsning af læreren.** Læreren læser højt for klassen sagaen om 'Sigurd Fafnersbane'. Hovedindholdet giver et godt billede af livet i vikingetiden. Download teksten på vores website.
- **Fælles snak.** Snak om hovedindholdet i teksten. Hvem er personerne i teksten? Hvad laver de? Snak om smeden. Hvilken rolle har en smed i vikingetidens samfund? På Ribe VikingCenter vil I møde en smed.
- **Fælles sang.** I kan evt. prøve at synge sangen om 'Sigurd Fafnerbane'. Det er en rigtig gammel sang, som man stadig synger på Færøerne. Link til sang, tekst og noder findes på vores website.

Forberedelse - IDRÆT

- **Fælles snak om samarbejde.** Mange af de aktiviteter, som eleverne skal prøve på Ribe VikingCenter, kræver samarbejdsfærdigheder. Hvad betyder det at samarbejde? Giv nogle eksempler på, hvornår og hvordan man samarbejder. I vikingetiden var færdigheder som styrke, præcision, klogskab og samarbejde vigtige. Snak om, hvorfor vikingerne havde brug for at træne disse færdigheder.
- **Elevopgave.** Forbered eleverne på, at de skal lægge mærke til, hvilke motionsformer de kommer til at deltage i på Ribe VikingCenter. De forskellige motionsformer skal bruges i opfølgingsdelen.

Forberedelse HISTORIE (OBS! For 3. klasse)

- **Læreroplæg.** Informer eleverne om, at huse, møbler, gader, brønde m.m. på Ribe VikingCenter er rekonstruktioner fra arkæologiske udgravninger. Snak gerne om ordet 'rekonstruktion'.
- **Vikingetiden som tema.** Det er oplagt at arbejde med vikingetiden som tema op til jeres besøg. Dermed har eleverne en viden om vikingetiden og har tilegnet sig en kronologisk forståelse af, hvor på tidslinjen perioden befinder sig. Det kan anbefales at arbejde med bogen 'Vikingebørn' af Trine Theut, 2000. Dafolo Forlag.

Opfølgning

Opfølgning - DANSK

- **Fælles snak om oplevelsen.** Snak om, hvad I oplevede på Ribe VikingCenter. Snak evt. om vikingerne, I mødte. Var de ægte vikinger? Hvis ikke, hvem var de mon så?
- **Fælles snak om forventningen.** Snak om, hvordan det var at opleve vikingetiden på egen krop. Var det, som eleverne forventede det? Var der noget, som overraskede?
- **Perspektivering.** Inddrag bogen 'Vikingebørn' fra forberedelsesdelen og sammenlign hovedindholdet heri med elevernes oplevelse på Ribe VikingCenter. Hvad var fælles, og hvad var forskelligt?
- **Evaluering.** Hvad har eleverne lært? Hvad tænker eleverne, de har lært? Hvad ved læreren, de har lært? Find inspiration i læringsmålene fra undervisningsmaterialet.

Opfølgning - IDRÆT

- **Fælles snak om de fire færdigheder.** På Ribe VikingCenter var der fire færdigheder, som skulle trænes: Styrke, præcision, klogskab og samarbejde. Skriv alle færdighederne op på tavlen. Er det en god idé at øve disse færdigheder? Er det en god idé at være stærk? Er det en god idé at have mod? Er det en god idé at være klog? Er det en god idé at kunne samarbejde? Hvad siger det om vikingerne, at de værdsatte sådanne færdigheder? Hvad skulle de bruge dem til? Drag gerne paralleller ind i samtalen til, hvordan eleverne er over for hinanden i klasserummet. Hvilken færdighed kan eleverne bedst lide? Hvad kan vi lære af vikingerne?
- **Fælles snak og øvelser.** Snak om de motionsformer, eleverne gennemførte på Ribe VikingCenter. Prøv dem igen på skolen. Evt. prøv de motionsformer, der er beskrevet i UV-materialet 'Motionsformer fra vikingetiden'.
- **Fælles evaluering.** Var der nogle af motionsformerne, der var svære at gennemføre, og hvorfor? Lad eleverne sammenligne denne leg og andre lege - nye og gamle. Hvilke kvaliteter kan fremhæves, og hvor er der plads til forbedringer? Hvordan kan legen ændres, så den bliver endnu sjovere, hårdere eller mere udfordrende? Måske er der nogle af øvelserne, som eleverne fremover gerne vil lave i idrætstimen eller i frikvartererne.

Opfølgning - HISTORIE (OBS! For 3. klasse)

- **Gruppearbejde.** Lav en rekonstruktion af det vikingemiljø, I oplevede på Ribe VikingCenter ud af pap, ler, papir, lim, maling m.m. Brug evt. den visuelle guide på Ribe VikingCenters hjemmeside til inspiration.
- **Evaluering.** Hvad har vi lært om vikingetiden?
- **Snak, der styrker den historiske bevidsthed.** Sammenlign vikingehusene med huse i dag. Hvad er ens, og hvad er forskelligt. Hvad er godt, og hvad er ikke så godt i forhold til helbred, hygiejne, materiale, forurening og andet.